

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 47.

Lýsingarprísur fyri þetta hefti: 30 øyr. á forstjórn,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 21. november 1936.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið — Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrifstovuni. Telf. 143.

10. árg.

Intet Land er haardere ramt af Krisen end Færøerne.

Men vi hverken vil eller maa opgive Kampen:

Det færøske Folk og Færøernes Lagting
maa anstrænge sig til det yderste

og

Regeringen og Staten maa forstaa den
stærkeres Pligt til at hjælpe den svagere.

Der er næppe noget Land, der er ramt haardere af Krisen end Færøerne, naar man undtager Spanien, der nu forbløder sig under den feudal-kapitalistiske, fascistiske og klerikale Militærmaskere, den grufuldeste og mest djævelske, Menneskeheden har oplevet.

Hvis man overfor Danskerne skulde illustrere Situationen, kunde man passende drage en Sammenligning mellem den paa Færøerne herskende Situation, og hvordan Forholdene vilde tegne sig for Danskerne under en Krig, hvor Danmark blev afskaaret fra al Handelsforbindelse med England — en Situation, som vilde være ønskeværdig med fuldstændig Ruin for Danmark.

Ligesom England er det dominerende Marked for de danske Landbrugsprodukter, saaledes var Spanien saa godt som det eneste Marked af Betydning for Færøerne, indtil Borgerkrigen brød ud.

Tabet af det spanske Marked har været intet mindre end en Katastrofe for det færøske Fiskerierhverv. Dette i Forbindelse med, at en Omlægning af Fiskeriet til Ferskfiskeri er udelukket grundet paa, at Færingerne ikke kan erholde nogen Ferskfiskekvota, gør Situationen i den Grad kritisk for den færøske Fiskerbefolkning, at Spørgsmaalet om en Indstilling af Havfiskeriet er berørt af enkelte som værende aktuelt.

Det er sorte Skygger, der saaledes tegner sig i Horisonten for Færingerne. Men et levskraftigt Folk dør ikke. Vi opgiver ikke Haabet og Troen. Vi vil optage Kampen, om end Betingelserne for at kunne komme igennem er umenneskeligt haarde — og vi vil sejre.

Vort Erhverv, vore Arbejdere og Fiskere, Færøernes Lagting

maa anstrænge sig til det yderste.

Of den danske Regering, den danske Stat maa i højere Grad end nogensinde forstaa den stærkeres Pligt til at hjælpe den svagere.

Kan der ikke fra Statens Side gøres noget for at erholde det spanske Marked tilbage, saalænge som Borgerkrigen raser dernede, saa maa der være Muligheder til Stede for at erobre nye Markeder for Klipfiskeren og for, at der bliver tildelt Færingerne en større Andel i Danmarks Ferskfiskekvota i England og andre Lænde.

A Føroya Løgtingi 1936.

Figgjarlig uppgerð við Danmark.

Patursson:

Í summar varð hildin ein fólkafundur, har fundarfólkkið samtykti at biðja lögtingið krevja sítt gamla ræði aftur og slíta tað bandið, sum bindur okkum til Danmarkar.

»Nu stander Landet i Vaade,« sum tað stendur í kvæðnum. Her gerst einki uttan at taka eitt ódnartak.

Vit kunna ikki lata Danskin skipa fyrri landi okkara. At tað ikki ber til at lata Danskin ráða her, siggja vit best á gráu bók. Hon bindur okkum í eitt trælaband.

Vit mega hava álit á okkum sjálvum eins og fedrar okkara. Ein maður, sum sigur í fuglabergi, má hava dirvi og álit á sær sjálvum. Tá menn skulu rógva um ein streymtanga, mega teir hava tað treysti, at teir skulu vinna fram. Annars verður illa vorið. Vit mega krevja okkara gamla heimaraði aftur, so lögtingið fær lóggávvald og ræðið í Føroyum.

At sambandsmenn ikki vilja loysa bandið, vita vit, og nú er ein flokkur uppá 6 menn sum styðja sambandið.

Danbjørg:

Eg ætlaði mær einki at siga í hesum máli; men av tí, at hr. Patursson talar um ein flokk uppá 6 menn, sum styðja sambandið, so veit eg, at hann meinar við javnaðarflokkinn. — Hartil vil eg siga, at vit ikki luttaka í tí stríðinum um sjálvstýri og samband, sum Føroya fólk — Føroya lögting — hevur stríðst um í 30 ár. Hetta er eitt stríð í tóman heim. Vit eru ikki bundnir til nakran av hinum flokkunum. Vit taka støðu í hvørjum einstakum máli, soleiðis vit halda vera rættast, og sum vit halda, at tað kann vera til gagns fyrri arbeiðsfólk og fiskimenn og fyrri Føroya land og fólk í síni heild.

Tað er rætt, sum Patursson sigur, at vit mega hava álit á okkum sjálvum bæði á landi og á sjógv, í politikki og øllum fornum.

Tá teir gomlu skuldu fara um ein streymtanga, legdu teir fyrst inn á ein maki fyrri at kanna eftir, um homlubondini vóru sterk nokk, um árar og annað var, so sum tað átti at vera. Soleiðis eiga vit eisini at gera í politikki; tí annars rekast vit um sum áraleysur hátur fyrri veður og vind. Tað mega vit vara okkum fyrri.

Fyrri at kunna hava sjálvstýri mega vit fáa okkum inntøkur. Nú liggja uppskot frá javnaðarmonnum framm um at veita lögtinginum inntøkur á lagaligan hátt. Latum okkum fáa tað uppskotið viðtikið, so ganga vit eitt stórt stig fram á sjálvbjargnisleivina. So kunna vit styðja vinnulívið bæði á landi og sjógv, og tá fyrstani kunna vit tala um sjálvstýri. Hr. Patursson talar um gráu bók. Hann kann ikki halda talu longur, uttan hann hevur gráu bók til niðurlag. Hetta er tað bókin, sum skal veita ognarleysum monnum jørd til tráðir. Hetta mátti verið eitt sjálvstýrismál. Tí tað er ein treyt fyrri sjálvbjargni, at vit gróna land okkara.

Holm Jacobsen:

Eg vil geva Patursson rætt í øllum tí, hann færdi fram. Tann seinasti talarin hevur einki dirvi. Hann segði ein dagin, at hann vildi geva Patursson fría reisu, ífall Patursson kundi lána 2 milliónir í útlendum. Vit hava ikki rætt til at lána uttanlands. Vit eru undir tvang, tað sest á solucentralinum.

Patursson:

Tá Danbjørg ræður okkum til at fáa okkum inntøkur; so vil eg lata hann vita, at tað munar einki. Vit mega taka eitt lán uppá 2—3 milliónir at seta okkara land í stand við.

Trond Hansen:

Hví gera Patursson og aðrir ikki møguleikarnar soleiðis, at vit tjena meira pening, so vit ikki nýtast at lána?

Danbjørg:

Fáa vit inntøkumálini ígjøgnum, so kunna vit taka lán; tí tá hava vit pening at rinda rentur og avdrátt við. Kann Holm Jacobsen vísa okkum á, har vit kunna lána 2—3 milliónir, so vil eg garantera fyrri, at okkara støða í tí danska ríkinum ikki skal forða fyrri at fáa lánið. Visir tað seg, at okkara statsrættsliga støða tá forðar okkum, so vilja vit javnaðarmenn vera við at broyta hana.

Antidansk.

Í 30 ár hevur alt politiskt stríð her á landi snúgvad seg um sjálvstýri og samband — eitt nýttuleyst stríð í tóman heim. Vinnulívið, sum av rættum átti at verið styðjað, er vanrøktað, og harvið er okkara land og fólk sokkið niður í veseldóm og armóð.

At veita gomlum og sjúkum ta hjálp, ið tey av sonnum treingja til og hava rætt til, hevur nógv ov lítið verið hugsað um. Klandrið um sjálvstýri og samband, samband—sjálvstýri o. s. fr. hevur rungað á hvørjum veljarafundi og á Føroya lögtingi, og tað hevur fyllt tey føroysku blóðini tíðliga og seint.

Í øll hesi ár hevur »Dimma« hildið lívið í sær sjálvum og sambandsflokkinum við at ræði fólk við tí, at allir teir Føroyingar, sum ikki styðja sambandsflokkinn, vildu kuta øll bond, sum binda Føroyar og Danmark saman.

Í langar tíðir hava menn og kvinnur her á landi talað um, at tað fór ikki at bera til longur at togast aftur og fram og aftur og fram bert um samband og sjálvstýri. Her mátti eitt annað lag fást á, soleiðis at vinnulívið kann verða styðjað og neyðturvuligar socialar lógir setast í gildi í Føroyum. Við hesum og øðrum líknandi málum fyrri eyga varð hin føroyski javnaðarflokkurin stovnaður. — Menn og kvinnur úr sambands- og sjálvstýrisflokkinum, sum seta tað at styðja vinnulív okkara

KØDCENTRALEN

TH. 173. KONGEBROEN TH. 173.

Altid i Kl. ungt Oksekød,
Pølse og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspederes omg.

ásamt seta í gildi tær socialu lógirnar, veita lögtinginum inntøkur o. s. fr. hægri enn hitt nýttuleysa klandrið um samband og sjálvstýri, fylktust um stevnu-skrá javnaðarflokksins og styðjaðu hann.

Ikki so skjótt varð javnaðarflokkurin stovnaður, fyrrrenn »Dimmalætting« fór at kanna eftir, hvussu hon best kundi stýggja Føroya fólk burtur frá javnaðarflokkinum. Hon tók sjálvandi til sítt gamla skrymsl og ræddi fólk við tí, at teir flestu javnaðarmennir høvdu fyrr verið sjálvstýrismenn og tí vildu ríva Føroyar leysar frá Danmark. Hin fyrrverandi blaðstýrari »Dimmalættingar« gavst við hesum mósium; tí hann sá, at tað forði onga leið. Men nú hevur »Dimma« fingið nýggjan mann til róðrið, og hann hevur leitað undir væðingini eftir hinum gamla skrymslinum, og funnið tað hevur hann, hýggjuskotið, fullt í spinnilvevi og øðrum lílikum. Hetta skrymslið eitur nú »Antidansk« og hongur fremst á snútanum á »Dimmu.« miðvikudagin hin 18. í hesum mánaði. Á, ja! mangt er í neyðini nýtt.

At landið treingir til pening, vita vit allir Føroyingar. Vit javnaðarmenn vilja gera alt, ið gerast kann, fyrri at veita pening til vegar. Møguligvis má tingið upptaka eitt lán. Eg vóni, at lánið fæst í Danmark; men fæst einki í Danmark, má tað takast uttanlands. Eg veit, at Danir vilja hjálpa okkum, og at okkara statsrættsliga støða ikki forðar okkum fyrri at upptaka lán. Men visir tað seg, at vit ikki kunna fáa pening til láns vegna okkara støðu í ríkinum, so má hon broytast — alt má broytast, sum tarnar okkara sanna framburði. Hesi orð viðgangi eg at hava sagt, og hetta er alt tað, ið »Dimma« hevur funnið, og so veittrar hon til veljararnar: »Socialdemokraterne vil bort fra Danmark. . . . Tag jer i Vare . . . kom til os . . . vi vil opretholde vor nuværende Statsretslige Stilling i Riget . . . o. s. fr. Kanska orðaljóðið er eitt sindur ódrísi, men tankin er hesin. Men hví sigur »Dimma« einki um, hvat sambandsmenn vilja gera fyrri at bjarga landi